

แนวทางการจัดหายานพาหนะสายขนส่งของกองทัพบก
โดยวิธีการเช่า

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

โดย

พันเอก กิตติพงษ์ สัจจกุลนุกิจ
หัวหน้ากองธุรการศูนย์การเคลื่อนย้ายกองทัพบก
วิทยาลัยการทัพบก
กันยายน 2560

บทคัดย่อ

ผู้วิจัย พันเอก กิตติพงษ์ สัจจกุลนุกิจ
เรื่อง แนวทางการจัดหายานพาหนะสายขนส่งของกองทัพบกโดยวิธีการเช่า
วันที่ กันยายน 2560 **จำนวนคำ :** 5,826 **จำนวนหน้า :** 16
คำสำคัญ การจัดหา, ยานพาหนะ, สายขนส่ง, กองทัพบก, วิธีการเช่า
ชั้นความลับ ไม่มีชั้นความลับ

การศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดหายานพาหนะสายขนส่งของกองทัพบก โดยวิธีการเช่า มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการดำเนินการจัดหายานพาหนะสายขนส่งของกองทัพบก โดยวิธีการเช่า และเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดหายานพาหนะสายขนส่งของกองทัพบกโดยวิธีการเช่า โดยมีประเด็นในการศึกษา ได้แก่ กฎหมาย ระเบียบ และหลักเกณฑ์ในการจัดหายานพาหนะสายขนส่งของกองทัพบกโดยวิธีการเช่า และเปรียบเทียบข้อดี ข้อเสียของการจัดหารถยนต์ระหว่างวิธีการซื้อและการเช่า เพื่อให้ได้ข้อสรุปถึงความเป็นไปได้ และแนวทางในการจัดหายานพาหนะสายขนส่งของกองทัพบกโดยวิธีการเช่า

เนื่องจากข้อจำกัดด้านงบประมาณทำให้ไม่สามารถจัดหารถยนต์ประเภทต่างๆ มาสนับสนุนหน่วยได้ตามความต้องการ หรือตามอัตราที่กำหนด ประกอบกับรถยนต์ที่มีการใช้งานในปัจจุบันส่วนใหญ่มีอายุการใช้งานเกิน 15 ปี จึงมีความเห็นว่าการเช่ารถยนต์จากเอกชนมาใช้ในราชการของกองทัพบก จะช่วยแก้ไขปัญหาการขาดแคลนยานพาหนะของหน่วยได้ รวมทั้งจะช่วยลดภาระด้านงบประมาณในการจัดหารถใหม่และการซ่อมบำรุงของหน่วยในภาพรวมได้ โดยการดำเนินการเช่นนั้น จะต้องพิจารณาถึงปัจจัยหลายประการ เช่น ความคุ้มค่า ความประหยัด ความถี่ในการใช้งาน ความต่อเนื่องในการปฏิบัติการ และ ประเภทรถที่สมควรจัดหาโดยการเช่า

ผลการวิจัยสรุปว่า การจัดหายานพาหนะสายขนส่งของส่วนราชการ โดยการเช่าในหน่วยที่ปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบัน มีความเหมาะสมอย่างมากเพราะสามารถเข้ามาใช้งานได้โดยไม่ต้องทำการตกลงกับกระทรวงการคลัง และสำนักงานงบประมาณ โดยให้ใช้อัตราเช่าตามที่

กระทรวงการคลังกำหนด หากส่วนราชการมีความประสงค์จะเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการ นอกเหนือจากที่กระทรวงการคลังกำหนดไว้ให้ขอความตกลงกับกระทรวงการคลังต่อไป สำหรับแนวทางการจัดหายานพาหนะสายขนส่งของกองทัพบกด้วยวิธีการเช่า ในอนาคต นั้นจะต้องวิจัยถึงปัญหา ข้อขัดข้อง ความต้องการของหน่วยใช้ และงบประมาณให้ สอดคล้องกันที่จะให้กองทัพบก ได้ผลคุ้มค่าในการจัดหายานพาหนะตามวิธีการต่างๆ ให้ เหมาะสม และ บรรลุภารกิจของกองทัพบกต่อไป

ABSTRACT

AUTHOR : Col.Kittipong Sujjakulnukij

TITLE : Guidance in RTA Transportation Procurement by Renting Method

DATE : September 2017 **WORD COUNT :** 5,826 **PAGES :**16

KEY TERMS : Procurement,Vehicle,Transportation line,Royal Thai Army, Renting Method

CLASSIFICATION : Unclassified

The Research entitled “Guidance in RTA Transportation Procurement by Renting Method” had objective to study conditions and problem in processing and procuring RTA transportation by renting system and to propose a guideline in developing RTA transportation procurement by renting system. The research issues were lauds order regulation in transportation procurement by renting system and comparison of transportation procurement between processing and renting to achieve the concision and possibility and guidance in transportation procurement of RTA by renting system.

The finding were : The appropriateness transportation processed by renting in the unit at high level because the task can be without MOU with Ministry of Fiennes (MOF) and Budget Bureau using renting rate as per MOF set. If the governmental units have other requirements than this, they must do MOU with MOF.

The need, and the existing cars has more than 15 years serviced age. They had comments to rent the cars private corps to use in RTA to solve the problems of insufficiency and also decrease the budget in purchasing and maintenance nearcar. With the budget limitation, units cannot get enough

cars to fulfill In doing rent system, RTA must consider factors of worthiness, save, frequency, continuity and types of cars.

For guidance in transportation of RTA by renting system un the future, must study problem and obstacles unit requirement and budget. They must comply to RTA worthy policy in procurement of transportation to achieve RTA mission.

กิตติกรรมประกาศ

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความกรุณาจาก พันเอกหญิง ลักษณ์บุล บุญคง อาจารย์ที่ปรึกษา และ พันเอก อัครเดช ประทีปอุษานนท์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา ที่เสียสละเวลาอันมีค่าให้คำแนะนำ ในกรอบแนวความคิดในประเด็นของเรื่องที่ทำการศึกษา นอกจากนั้น ยังตรวจสอบปรับปรุง แก้ไข ให้การดำเนินการวิจัยเป็นไปตามแนวทางที่ วิทยาลัยการทัพบก กำหนด

ขอขอบพระคุณ ที่ได้ให้ความกรุณาในการเปิดโอกาสให้นักศึกษาวิทยาลัยการทัพบก ได้แสดงศักยภาพในการวิจัยครั้งนี้ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งจนทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้อย่างสมบูรณ์

ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณทุกท่าน รวมทั้งท่านอื่นๆ ที่ไม่ได้กล่าวถึง ที่ได้ให้ความร่วมมือในการสนับสนุนข้อมูล และข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์มา ณ โอกาสนี้

แนวทางการจัดหายานพาหนะสายขนส่ง ของกองทัพบกโดยวิธีการเช่า

การจัดหายานพาหนะสายขนส่งของกองทัพบก เพื่อใช้งานธุรการของหน่วยในกองทัพบก จากการจัดซื้อจากผู้ผลิตมาใช้งานในกองทัพบกซึ่งมีราคาแพงและต้องมีภาระในการซ่อมบำรุงในขณะประจำการ ทั้งนี้มีการซ่อมบำรุงเพิ่มขึ้นทุกปีตามอายุการใช้งานตลอดจนการที่กองทัพบกมีงบประมาณจำกัดไม่เพียงพอที่จะสนับสนุนงบประมาณในการซ่อมบำรุงให้ยานพาหนะสายขนส่งอยู่ในสภาพพร้อมใช้งานอยู่เสมอทุกคันได้ ทำให้มียานพาหนะสายขนส่งจำนวนมากต้องรอการซ่อม เนื่องจากขาดแคลนงบประมาณและอยู่ในสภาพงดใช้งานจำนวนมากซึ่งเกิดผลกระทบต่อภารกิจด้านธุรการของหน่วย ทั้งนี้กองทัพบกได้พิจารณาในการจัดหายานพาหนะสายขนส่งโดยวิธีเช่าในบางส่วนมาใช้งาน โดยทำสัญญาเช่าแต่ละครั้งเป็นระยะเวลา 5 ปี กับบริษัทหรือผู้ประกอบการ เพื่อหวังผลให้ประหยัดงบประมาณในการจัดซื้อและการซ่อมบำรุง และช่วยแก้ไขปัญหาขาดแคลนยานพาหนะเพื่อใช้งานธุรการของหน่วยได้ในระดับหนึ่ง การดำเนินการจัดหายานพาหนะสายขนส่งโดยวิธีเช่าจะมีความคุ้มค่า โดยประหยัดงบประมาณ สามารถสนับสนุนหรือสนองตอบต่อภารกิจด้านธุรการของหน่วยในกองทัพบกเพียงใด เป็นเรื่องสำคัญและต้องศึกษาให้รอบคอบและเป็นที่มาของปัญหาการวิจัยครั้งนี้ว่า การจัดหายานพาหนะสายขนส่งของกองทัพบก โดยวิธีการเช่าจะทำให้ประหยัดงบประมาณของกองทัพบกได้จริงหรือไม่ ทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 3 ประการคือ เพื่อทราบแนวทางการจัดหายานพาหนะสายขนส่งสนับสนุนหน่วยในกองทัพบกเป็นอย่างไร งบประมาณของกองทัพบกในการจัดหายานพาหนะสายขนส่งด้วยวิธีการเช่าเป็นอย่างไร มีความคุ้มค่าในการจัดหายานพาหนะสายขนส่งด้วยวิธีการเช่าทั้งในด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลตลอดจนผลกระทบจากการดำเนินการเป็นอย่างไร

ยานพาหนะสายขนส่งที่สนับสนุนให้หน่วยในกองทัพบก มีความขาดแคลนรถส่วนบุคคล หรือรถยนต์ที่จัดไว้เพื่อกิจการอันเป็นส่วนรวมของหน่วยเป็นจำนวนมาก ประกอบกับรถส่วนบุคคลที่มีอยู่ในปัจจุบันมีอายุการใช้งานมาก ซึ่งกรมการขนส่งทหารบก¹ ในฐานะ

กรมฝ่ายยุทธบริการที่รับผิดชอบ ได้รวบรวมข้อมูลและจัดทำบัญชีสถานภาพยานพาหนะสายขนส่ง เมื่อปีงบประมาณ 2557 สรุปได้ว่า ประเภทรถยนต์โดยสารขนาดเล็ก มีอัตรา 797 คัน ได้จ่ายตามอัตรา 693 คัน มีอายุการใช้งานเกิน 15 ปี 531 คัน จึงขาดอัตรา 104 คัน ประเภทรถยนต์นั่งประจำหน่วย มีอัตรา 427 คัน ได้จ่ายตามอัตรา 386 คัน มีอายุการใช้งานเกิน 15 ปี 366 คัน จึงขาดอัตรา 41 คัน และประเภทรถยนต์บรรทุกปกติขนาดเล็ก มีอัตรา 1,898 คัน ได้จ่ายตามอัตรา 1,296 คัน มีอายุการใช้งานเกิน 15 ปี 554 คัน จึงขาดอัตรา 602 คัน จึงเห็นได้ว่ามีความขาดแคลนจำนวนมากดังกล่าว ทั้งนี้มีผลกระทบต่อภารกิจด้านธุรการของหน่วยได้

จากข้อจำกัดด้านงบประมาณจึงทำให้กองทัพบกไม่สามารถจัดหารถยนต์ประเภทต่าง ๆ สนับสนุนหน่วยได้ตามความต้องการ หรือตามอัตราที่กำหนด ประกอบกับรถยนต์ทางธุรการที่มีใช้งานในปัจจุบันส่วนใหญ่มีอายุการใช้งานเกิน 15 ปี กองทัพบกจึงมีความเห็นว่าการเช่ารถยนต์ทางธุรการจากเอกชนมาใช้ในราชการของกองทัพบก จะสามารถช่วยแก้ไขปัญหาการขาดแคลนยานพาหนะของหน่วยได้ระดับหนึ่ง ทำให้หน่วยมีรถใหม่พร้อมใช้งานตลอดเวลา มีมาตรฐานด้านความปลอดภัยสูงขึ้น และมีการประกันภัย รวมทั้งสามารถลดภาระด้านงบประมาณในการจัดหาใหม่ และซ่อมบำรุงของ กองทัพบกในภาพรวมได้ โดยการดำเนินการเช่นนั้น จะต้องพิจารณาถึงปัจจัยหลายประการเช่น ความคุ้มค่า ความประหยัด, ความถี่ในการใช้งาน, ความต่อเนื่องในการปฏิบัติการกิจ, ประเภทที่สมควรจัดหาโดยการเช่าและระดับของหน่วยใช้ด้วย

กรมส่งกำลังบำรุงทหารบก¹ ได้ดำเนินการจัดทำตารางการเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายระหว่างการเช่ารถยนต์และการซื้อรถยนต์ภายในระยะเวลาการใช้งานที่เท่ากันของกองทัพบก (เฉลี่ยต่อคัน) มีรายละเอียดดังนี้

1. หลักเกณฑ์ในการกำหนดข้อพิจารณาเปรียบเทียบ ประกอบด้วยอัตราค่าเช่ารถยนต์เพื่อนำมาใช้ในราชการเป็นไปตามบัญชีอัตราค่าเช่ารถยนต์ประเภทต่างๆ สำหรับระยะเวลาการเช่า 5 ปี ที่กระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง)³ กำหนดไว้ ราคารถยนต์ที่ใช้ในการคำนวณ ใช้ราคากลางตามบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ของสำนักงบประมาณ พิจารณาระยะเวลาในการเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายระหว่างการเช่ารถและการซื้อรถใช้การ

คำนวณเปรียบเทียบเป็นวงรอบ แบ่งเป็นวงรอบที่ 1 ครอบคลุมระยะเวลาดำเนินการในปีที่ 1 ถึงปีที่ 5 และวงรอบที่ 2 ครอบคลุมระยะเวลาในการดำเนินการในปีที่ 6 ถึงปีที่ 10 ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับระยะเวลาการใช้รถยนต์ของกองทัพบกที่ได้จัดหาโดยวิธีการซื้อในปัจจุบันซึ่งส่วนใหญ่มีอายุการใช้งานเกิน 10 ปี โดยมูลค่าซากคำนวณจากหลักเกณฑ์การคิดค่าเสื่อมราคาทรัพย์สิน ปีที่ 1 ถึงปีที่ 6 เป็นร้อยละ 80, 66, 53, 39, 26 และ 13 ตามลำดับ สำหรับในปีที่ 7 ถึงปีที่ 10 กำหนดให้มีมูลค่าซากคงเหลือ 100,000 บาทต่อปี การคิดค่าเสื่อมราคา คิดในอัตราคงที่ร้อยละ 20 ต่อปี ตั้งแต่ปีที่ 1 ถึง ปีที่ 5 เท่านั้น (เกณฑ์การคิดเป็นไปตามอัตราที่กรมสรรพากรกำหนด) ค่าใช้จ่ายในการปรนนิบัติบำรุงตามวงรอบ ได้แก่ การเปลี่ยนน้ำมันเครื่อง และไส้กรอง คิดเฉลี่ยที่ 4,000 บาท/วงรอบ 3 เดือน, ค่าเปลี่ยนยาง 4 เส้น คิดราคาเฉลี่ยที่ 12,000 บาท/วงรอบ 2 ปี และค่าเปลี่ยนแบตเตอรี่ คิดราคาเฉลี่ยที่ 4,000 บาท/วงรอบ 2 ปี การคิดค่าใช้จ่ายในการซ่อมบำรุงสำหรับในปีที่ 1-2 ไม่คิดค่าใช้จ่าย ตั้งแต่ปีที่ 3-5 คิดร้อยละ 3 และปีที่ 6-10 คิดร้อยละ 7 ของราคารถใหม่ คิดค่าใช้จ่ายในการทำประกันภัยประเภทที่หนึ่ง และพระราชบัญญัติในอัตราปีละประมาณ 15,000 บาท ทั้งนี้เพื่อให้อยู่ในฐานการคำนวณเดียวกันกับกรณีการคิดค่าเช่า การประมาณการค่าใช้จ่ายในกรณีการซื้อรถยนต์ของกองทัพบกในครั้งนี้ มิได้นำภาระค่าใช้จ่ายอื่นมาคำนวณ เช่น การก่อสร้าง/ซ่อมแซมอาคารโรงซ่อม, ค่าสาธารณูปโภค, ค่าเครื่องมือ/อุปกรณ์, ค่าสะสมชิ้นส่วนซ่อม, ค่าจ้างเงินเดือนสวัสดิการค่าฝึกอบรมของเจ้าหน้าที่ช่างซ่อม รวมทั้งค่าเสียโอกาสในการใช้งานกรณีรถเสียไม่สามารถใช้งานราชการได้ เป็นต้น

2. การเปรียบเทียบความต้องการงบประมาณของกองทัพบก ระหว่างการซื้อและการเช่ารถยนต์ โดยใช้การประมาณการจำนวนรถยนต์ที่ต้องการจัดหาใช้งานจากยอดที่ขาดอัตราและรถยนต์บางส่วนที่มีอายุการใช้งานเกิน 15 ปี สรุปได้ว่า หากกองทัพบกมีความจำเป็นที่จะต้องจัดหารถยนต์โดยสารขนาดเล็ก จำนวน 150 คัน, รถยนต์นั่งประจำหน่วย จำนวน 120 คัน และรถยนต์บรรทุกปกติขนาดเล็ก จำนวน 50 คัน เพื่อสนับสนุนหน่วยในส่วนที่ขาดอัตราและบางส่วนที่อยู่ในระหว่างการจำหน่าย พบว่า จะต้องใช้งบประมาณทั้งสิ้น 313,340,000 บาท (ใช้ราคามาตรฐานครุภัณฑ์ของ สำนักงานงบประมาณ) แต่เมื่อเปรียบเทียบกับเช่ารถจากเอกชนจะใช้งบประมาณทั้งสิ้น 78,948,000 บาทต่อปี แสดงให้เห็นว่า การจัดหารถยนต์มาใช้ในราชการของ

กองทัพบกโดยวิธีการซื้อจะต้องใช้เงินลงทุนในแต่ละครั้งค่อนข้างสูง ไม่สอดคล้องกับสถานภาพงบประมาณที่ได้รับจากรัฐบาล และเป็นภาระยากที่จะดำเนินการจัดหาให้ได้ ครบตามความต้องการทั้งหมดของหน่วยในระยะเวลาอันสั้น ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับการจัดหาด้วยวิธีการเช่าจะใช้งบประมาณในแต่ละปีที่น้อยกว่ามาก แต่ได้รถยนต์มาใช้ในจำนวนทั้งหมดตามต้องการ โดยรวมค่าใช้จ่ายสิ้นเปลืองอื่นๆ ได้แก่ ค่าปรนนิบัติบำรุงตามวงรอบ, ค่าซ่อมและค่าประกันภัยไว้ในยอดวงเงินดังกล่าวแล้ว ทำให้กองทัพบกสามารถลดภาระด้านงบประมาณในการส่งกำลังและซ่อมบำรุงยานพาหนะสายขนส่งลงได้เป็นจำนวนมาก

หากพิจารณาเปรียบเทียบข้อดี/ข้อเสียระหว่างการจัดหาโดยวิธีการเช่า และการซื้อ จะเห็นได้ว่า **การเช่า** มีข้อดีของการเช่า เป็นการใช้งบประมาณในแต่ละปีงบประมาณไม่สูงนัก โดยจ่ายเป็นงวดเท่ากันตลอดระยะเวลาที่เช่า มีรถใหม่ให้พร้อมใช้ตลอดเวลาโดยมีบริการฉุกเฉิน 24 ชั่วโมง หรือมีรถทดแทนกรณีรถเสียกรณีใช้เวลาซ่อมนาน โดยมีศูนย์บริการทั่วประเทศ ผู้ให้เช่ารับประกันอุบัติเหตุ ค่าปรนนิบัติบำรุง ค่าซ่อมบำรุง การตรวจสภาพ การเปลี่ยนชิ้นส่วนตามวงรอบ และผู้ให้เช่ารับประกันค่าภาษีประจำปีและค่าประกันภัย (ประเภทที่ 1) ได้รถรุ่นใหม่ทันสมัย ประหยัดเชื้อเพลิง และสามารถติดตั้งอุปกรณ์เสริม หรือดัดแปลงให้เหมาะสมกับความต้องการใช้งานของหน่วยใช้ (กรณีนำไปใช้งานในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้) อีกทั้งหน่วยก็ไม่ต้องรับภาระเรื่องซากรถ และการจำหน่ายซากอีกด้วย สำหรับข้อเสียของการเช่านี้ หน่วยต้องมีภาระในการตั้งงบประมาณต่อเนื่องตลอดระยะเวลาในการเช่ารถ ซึ่งรถยังเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ให้เช่ามิได้เป็นของราชการ แต่หากผู้เช่ามีชั่วโมงการใช้งานรถน้อยจะไม่คุ้มค่าเช่าตามอัตราที่ผู้ให้เช่าคิดค่าใช้จ่าย

การซื้อ ข้อดีของการซื้อเป็นการใช้งบประมาณเพียงครั้งเดียวในการซื้อ ไม่เป็นภาระต่อเนื่องในการตั้งงบประมาณ รถเป็นกรรมสิทธิ์ของทางราชการ ซึ่งทางราชการสามารถใช้งานได้ตลอดจนกว่าจะหมดสภาพ หรือชำรุดซ่อมไม่คุ้มค่า (อายุเฉลี่ยมากกว่า 10 ปีขึ้นไป) ส่วนราชการสามารถปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับภารกิจ ได้โดยไม่เป็นการละเมิดสิทธิ์ของผู้อื่น ส่วนข้อเสียของการซื้อเป็นการใช้จ่ายเงินงบประมาณที่สูงในแต่ละปี และได้ปริมาณรถที่ต้องการในจำนวนจำกัด อีกทั้งต้องรับประกันอุบัติเหตุค่าใช้จ่ายในการปรนนิบัติบำรุง และซ่อมบำรุง

เอง กรณีไม่มีการประกันภัยประเภทที่ 1 หากเกิดอุบัติเหตุ หรือความเสียหายใด ๆ จะต้องใช้เงินงบประมาณของทางราชการ หรือเรียกชดใช้จากผู้เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหา และเพิ่มภาระความเสี่ยงในการใช้รถให้กับผู้ขับขี่อย่างไม่สามารถเลี่ยงได้ ในการซ่อมบำรุงมีอย่างจำกัด โดยขึ้นอยู่กับงบประมาณที่ได้รับของแต่ละหน่วย ตลอดจนหน่วยต้องมีภาระเรื่องซากรถ และการจำหน่ายซากอีกด้วย

การเช่ารถยนต์จากเอกชนมาใช้ในราชการของกองทัพบก สามารถดำเนินการได้ตามหลักเกณฑ์และแนวทางที่กระทรวงการคลัง(กรมบัญชีกลาง) และสำนักงบประมาณกำหนดไว้ดังนี้

หลักเกณฑ์ และแนวทางการดำเนินการเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการ² คณะรัฐมนตรีได้มีมติ (29 กรกฎาคม 2546) เห็นชอบหลักเกณฑ์ และแนวทางการดำเนินการต่าง ๆ เกี่ยวกับการเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการ ตามที่กระทรวงการคลัง และสำนักงบประมาณได้ร่วมกันกำหนดเป็นกรณีพิเศษ และให้ดำเนินการต่อไปได้ ตามที่กระทรวงการคลังเสนอโดยสรุปได้ว่าให้ส่วนราชการที่ประสงค์จะจัดหารยนต์มาใช้ในราชการโดยการเช่า ต้องทำสัญญาเช่าแต่ละครั้งเป็นระยะเวลา 5 ปี กับบริษัทหรือผู้ประกอบการซึ่งจดทะเบียนให้เช่ารถโดยตรงและต้องเป็นรถใหม่ไม่เคยใช้งานมาก่อน และเนื่องจากการทำสัญญาเช่าดังกล่าวเป็นการก่อกำหนดนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณ ส่วนราชการจึงต้องดำเนินการขออนุมัติคณะรัฐมนตรีเพื่อการก่อกำหนดนี้ผูกพันงบประมาณข้ามปีงบประมาณในปีงบประมาณถัดไปตามนัย มาตรา 23 แห่ง พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ.2502 และที่แก้ไขเพิ่มเติม สำหรับอัตราค่าเช่าให้เบิกจ่ายได้เท่าที่จ่ายจริง ไม่เกินอัตราตามหลักเกณฑ์ การคำนวณการเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการที่กำหนด และในกรณีที่ส่วนราชการมีความจำเป็นต้องเช่ารถประเภทพิเศษซึ่งแตกต่างไปจากบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ที่สำนักงบประมาณกำหนดและอัตราค่าเช่าไม่เป็นไปตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0409.6/ว 88 ลงวันที่ 11 ธันวาคม 2550 ให้เป็นอำนาจของกระทรวงการคลังและสำนักงบประมาณพิจารณา และยังสามารถให้ความเห็นชอบแนวทางการกำหนดหลักเกณฑ์การเช่ารถราชการ ตามที่กระทรวงการคลังและสำนักงบประมาณนำเสนอเป็นกรณีพิเศษและ หากผลการดำเนินการเช่ารถราชการในช่วงระยะเวลาที่จะประเมินได้ ก่อให้เกิดประโยชน์โดยรวม จึงให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณานำไปปรับปรุง แก้ไขระเบียบ

ที่เกี่ยวข้องให้สามารถรองรับการจัดหาโดยวิธีเช่าได้อย่างเหมาะสมและเป็นมาตรฐานเดียวกัน เป็นการถาวรต่อไป โดยให้รับประเด็นอภิปรายของคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอ คณะรัฐมนตรี คณะที่ 7 (ฝ่ายกฎหมาย) เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การคำนวณค่าเช่าที่กำหนดไว้ เช่น ค่าอำนวยการ และค่ารถทดแทนร้อยละ 12 และค่ากำไรร้อยละ 8 นั้น เป็นการคำนวณเป็น หน่วยต่อคัน ดังนั้น หากส่วนราชการใดเช่ารถเป็นจำนวนมาก ควรคิดคำนวณค่าอำนวยการ และค่ารถทดแทน ตลอดจนค่ากำไรลดลงตามส่วนไปพิจารณาดำเนินการด้วย ทั้งนี้ ให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีติดตามประเมินผลร่วมกับสำนักงานงบประมาณ และ กระทรวงการคลัง หากการเช่ารถราชการในช่วงระยะเวลาที่ประเมินได้ก่อให้เกิดประโยชน์ โดยรวม ก็ให้ปรับปรุงแก้ไขระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยรถราชการ ฯ เสนอ คณะรัฐมนตรีเพื่อเป็นมาตรฐานเดียวกันเป็นการถาวรต่อไป และในการปรับปรุงแนวทาง ปฏิบัติในการเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาเห็นควร ปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการ เพื่อให้เกิด ความชัดเจน ทันท่วงที และสะดวกในการอ้างอิง และถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป ซึ่ง คณะรัฐมนตรีได้มีมติ (22 พฤษภาคม 2550) ว่า อนุมัติให้ยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีเฉพาะใน ส่วนที่เกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการ จำนวน 3 มติ ได้แก่ มติ คณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2546 เรื่อง การเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการ, มติ คณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2547 เรื่อง การคำนวณอัตราค่าเช่ารถของส่วนราชการ และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2548 เรื่อง ขออนุมัติเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการ และได้เห็นชอบแนวทางปฏิบัติในการเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการ ดังนี้

การคำนวณค่าเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการ

ราคามาตรฐานครุภัณฑ์ ราคารถยนต์ที่นำมาคำนวณค่าเช่าใช้ราคาตามบัญชีราคามาตรฐาน ครุภัณฑ์ของสำนักงานงบประมาณ โดยไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม ซึ่งราคานี้อาจเปลี่ยนแปลงได้เมื่อ สำนักงานงบประมาณมีการปรับบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์

การคิดค่าเช่า และระยะเวลาเช่ารถยนต์ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ราชการ ให้คิดค่าเช่ารถยนต์เป็นรายเดือน และมีระยะเวลาเช่า 5 ปี

มูลค่าซาก ให้คำนวณมูลค่าซากจากหลักเกณฑ์การคิดค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินปีที่ 1 ปีที่ 2 ปีที่ 3 ปีที่ 4 และปีที่ 5 เป็นร้อยละ 80, 66, 53, 39 และ 26 ตามลำดับ

อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ขั้นต่ำ (MLR) ให้ใช้อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ขั้นต่ำของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) บวก 2 ซึ่งอัตราดอกเบี้ยนี้อาจเปลี่ยนแปลงตามสภาพและช่วงเวลาที่ทำสัญญาเช่า แต่ละครึ่ง

ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ได้แก่ค่าซ่อมแซมยานพาหนะ กำหนดให้ร้อยละ 7 ของราคารถ ค่าซ่อมบำรุงรักษาและน้ำมันหล่อลื่นใช้ตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงบประมาณกำหนดค่าเบี้ยประกันภัย ชั้น 1 ให้คิดไม่เกินร้อยละ 2.4 ของราคารถและ ค่าจดทะเบียนและภาษีรถใหม่ใช้ตามอัตรากรมการขนส่งทางบก ตลอดจนภาษีมูลค่าเพิ่ม ร้อยละ 7 ค่าอำนวยความสะดวก และค่ารถทดแทน ร้อยละ 12 ค่ากำไร ร้อยละ 8 ทั้งนี้อัตราค่าเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการ การคำนวณอัตราค่าเช่ารถยนต์ประเภทต่าง ๆ ตามหลักเกณฑ์ให้ส่วนราชการ ถือปฏิบัติตามที่กระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) กำหนดโดยไม่ต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติอีก

เงื่อนไขการเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการมีดังนี้

การเช่ารถยนต์ในแต่ครั้งให้ทำสัญญาเช่าเป็นระยะเวลา 5 ปี โดยให้ทำสัญญากับบริษัทหรือผู้ประกอบการ ซึ่งจดทะเบียนให้บริการเช่ารถยนต์โดยตรง และต้องเป็นรถยนต์ใหม่ไม่เคยใช้งานมาก่อน

กรณีการเช่ารถยนต์มีระยะเวลาเช่าน้อยกว่า 5 ปี ซึ่งไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดข้างต้น ให้ส่วนราชการเสนอเรื่องให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติโดยตรง

แบบสัญญาเช่ารถยนต์ ให้ส่วนราชการดำเนินการตามแบบสัญญาเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการที่คณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุกำหนด โดยอาศัยอำนาจตามนัยระเบียบ สำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ 12 (5) กำหนดให้คณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุ (กวพ.) มีอำนาจหน้าที่กำหนดแบบหรือตัวอย่าง รวมทั้งการแก้ไขเพิ่มเติม

เปลี่ยนแปลง และกำหนดแนวทางวิธีปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบนี้ และหนังสือ
คณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุ

รถเสีย หรือเกิดอุบัติเหตุ บริษัทผู้ให้เช่าต้องจัดการรถยนต์ในสภาพตามสัญญาเช่ารถยนต์มา
ทดแทนให้ทันที

การขออนุมัติก่อนนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณ มีแนวปฏิบัติโดยกรณีส่วนราชการได้รับจัดสรร
งบประมาณรายจ่ายประจำปีเป็นค่าเช่ารถยนต์ในลักษณะก่อนนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณ ให้
ปฏิบัติตามมาตรา 23 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 และที่
แก้ไขเพิ่มเติม กรณีส่วนราชการขออนุมัติเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการพร้อมขออนุมัติก่อนนี้
ผูกพันข้ามปีงบประมาณ ตามนัยพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 และที่แก้ไข
เพิ่มเติม มาตรา 23 วรรคสี่ ที่บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีความจำเป็นและเร่งด่วน และมีใช้กรณี
ตามวรรคสองหรือวรรคสาม คณะรัฐมนตรีมีอำนาจอนุมัติให้ส่วนราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ
จ่ายเงินหรือก่อนนี้ผูกพันตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือพระราชบัญญัติ
งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมก่อนได้รับเงินประจำงวด หรืออนุมัติให้ส่วนราชการ หรือ
รัฐวิสาหกิจก่อนนี้ผูกพันเกินกว่า หรือนอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ
งบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมได้” การเบิกจ่าย
ค่าเช่ารถยนต์ ให้ส่วนราชการเบิกจ่ายเงินค่าเช่ารถยนต์ประเภทต่าง ๆ เท่าที่จ่ายจริงไม่เกิน
อัตราค่าเช่ารถยนต์ที่คำนวณได้ และภายในวงเงินงบประมาณสำหรับการเช่ารถยนต์ตามที่
ได้รับจัดสรรจากสำนักงบประมาณ และห้ามโอน หรือนำเงินจากรายการอื่นในงบดำเนินงาน
(รายการค่าสาธารณูปโภค ค่าตอบแทน และค่าวัสดุ) มาใช้เพื่อการเช่ารถยนต์ โดยส่วน
ราชการใดมีความจำเป็นต้องเช่ารถยนต์ประเภทพิเศษ ซึ่งแตกต่างไปจากบัญชีราคามาตรฐาน
ครุภัณฑ์ของสำนักงบประมาณ และการยกเว้นให้ส่วนราชการปฏิบัตินอกเหนือหลักเกณฑ์ที่
กำหนด ให้กระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) พิจารณาร่วมกับสำนักงบประมาณต่อไป ทั้งนี้
การพิจารณา วินิจฉัย ตอบข้อหารือเกี่ยวกับการเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการให้
กระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) เป็นผู้พิจารณา โดยให้สำนักงบประมาณเป็นผู้กำหนด
หลักเกณฑ์ของขนาดเครื่องยนต์ประเภทต่าง ๆ รวมทั้งการปรับขนาดเครื่องยนต์ของรถยนต์
ประเภทต่าง ๆ ให้เหมาะสม และสอดคล้องกับการปรับราคาเช่ารถยนต์ดังกล่าวได้เช่นเดียวกับ

การกำหนดราคามาตรฐานรถยนต์ โดยไม่ต้องขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี สำหรับรถประจำตำแหน่ง ให้กำหนดขนาดเครื่องยนต์สูงสุดไม่เกิน 3,000 ซีซี และห้ามส่วนราชการนำเงินนอกงบประมาณ หรือเงินอื่นใดมาสมทบ เพื่อจัดหารถให้มีขนาดเครื่องยนต์ และ/หรือราคาเกินกว่าที่กำหนด ทั้งนี้มีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อ ๒๔ เมษายน 2555 เห็นชอบให้มีการแก้ไขหลักเกณฑ์ และแนวทางในการเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการ โดยปรับปรุงกำหนดระยะเวลาเช่ารถยนต์จาก 3 ปี เป็น 5 ปี และปรับปรุงหลักเกณฑ์ในการคำนวณอัตราค่าเช่ารถยนต์จากเดิม ปรับลดลง ประมาณร้อยละ 10 และมอบหมายให้กระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) รับผิดชอบร่วมกับสำนักงานงบประมาณและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับรถยนต์ที่นำมาใช้ในราชการ เช่น การจ้างพนักงานขับรถ การเบิกจ่ายเงินตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ ของพนักงานขับรถที่จ้างจากภายนอก (outsourcing) และการดำเนินการสำหรับรถราชการที่มีอายุใช้งานนาน เช่น ใช้งานมาเกินกว่า 10 ปี และยังสามารถจัดหารถยนต์ใหม่ทดแทน เป็นต้น และหากจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขข้อกฎหมาย ระเบียบหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องก็ให้ดำเนินการ แล้วให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป และมีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2555 เห็นชอบเพิ่มเติมข้อความมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 24 เมษายน 2555 (เรื่อง การเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการ) ในส่วนของ ข้อ 1. เป็นว่า “1. เห็นชอบการแก้ไขหลักเกณฑ์และแนวทางในการเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการตามที่กระทรวงการคลังเสนอ ยกเว้นกรณีการเช่ารถยนต์ของส่วนราชการที่ได้ดำเนินการตามกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือที่สำนักงานงบประมาณได้พิจารณาให้ความเห็นชอบ ให้เช่ารถยนต์เป็นระยะเวลา 3 ปี ไปก่อนที่คณะรัฐมนตรีจะมีมติ (24 เมษายน 2555) ก็ให้ดำเนินการต่อไปได้ตามหลักเกณฑ์เดิม”

ประเภทรถยนต์ที่ส่วนราชการสามารถเช่ามาใช้งานได้โดยไม่ต้องทำความตกลง กับกระทรวงการคลังและสำนักงานงบประมาณ ได้แก่ รถนั่งส่วนบุคคล, รถโดยสาร 12 ที่นั่ง (ดีเซล), รถประจำตำแหน่งและรถบรรทุก (ดีเซล) ขนาด 1 ตัน โดยให้ใช้อัตราค่าเช่าตามที่กรมบัญชีกลางกำหนด (สำหรับระยะเวลาเช่า 5 ปี) ทั้งนี้ หากส่วนราชการมีความประสงค์ เช่ารถยนต์มาใช้ในราชการนอกเหนือจากที่กระทรวงการคลังกำหนดไว้ในบัญชีดังกล่าว ให้ขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลังต่อไป

อัตราค่าเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการประเภทต่างๆ³ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 24 เมษายน 2555 และ เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2555 ตามหนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค 0406.4/ว 64 ลงวันที่ 4 กรกฎาคม 2555 ดังนี้

ประเภทรถอัตราค่าเช่า (ไม่เกินบาท/คัน/เดือน)

รถนั่งส่วนบุคคล (ขนาดปริมาตรกระบอกสูบไม่เกิน 1,600 ซีซี)	18,450	บาท
รถโดยสาร 12 ที่นั่ง (ดีเซล)	24,750	บาท
(ขนาดปริมาตรกระบอกสูบไม่ต่ำกว่า 2,400 ซีซี)		
รถประจำตำแหน่ง ระดับ		
- รองอธิบดีหรือเทียบเท่า (ขนาดปริมาตรกระบอกสูบไม่เกิน 2,000 ซีซี)	26,100	บาท
- อธิบดี รองปลัดกระทรวง หรือเทียบเท่า		
(ขนาดปริมาตรกระบอกสูบ 2,000 - 2,400 ซีซี)	35,280	บาท
- ปลัดกระทรวง หรือเทียบเท่า	53,640	บาท
(ขนาดปริมาตรกระบอกสูบ 2,000-2,400 ซีซี)		
- รัฐมนตรี หรือเทียบเท่า (ขนาดปริมาตรกระบอกสูบไม่เกิน 3,000 ซีซี)	76,500	บาท
- รองนายกรัฐมนตรี หรือเทียบเท่า		
(ขนาดปริมาตรกระบอกสูบไม่เกิน 3,000 ซีซี)	90,360	บาท
รถบรรทุก (ดีเซล) ขนาด 1 ตัน (ขนาดปริมาตรกระบอกสูบไม่ต่ำกว่า 2,400 ซีซี)		
ขับเคลื่อน 2 ล้อ		
- แบบธรรมดา	11,430	บาท
- แบบมีช่องว่างด้านหลังคนขับ	13,050	บาท
- แบบดับเบิ้ลแคบ	15,660	บาท
ขับเคลื่อน 4 ล้อ		
- แบบมีช่องว่างด้านหลังคนขับ (CAB)	15,840	บาท
- แบบดับเบิ้ลแคบ	19,670	บาท

การดำเนินการเช่ารถยนต์สายขนส่งของกองทัพบกที่ผ่านมา

เมื่อปีงบประมาณ 2559 ผู้บัญชาการทหารบกได้กรุณามอบนโยบายและสั่งการ⁴ให้ดำเนินการจัดหายานพาหนะให้กับหน่วยต่างๆในกองทัพบก ที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนเกี่ยวกับการขาดแคลนยานพาหนะ สำหรับใช้ในการปฏิบัติงานของหน่วย เพื่อให้มีความพร้อมและสามารถรองรับการปฏิบัติภารกิจตามที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้ กรมส่งกำลังบำรุงทหารบกและหน่วยที่เกี่ยวข้องเร่งรัดดำเนินการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนยานพาหนะสายขนส่ง ทั้งนี้เพื่อให้การแก้ไขปัญหาในภาพรวมเป็นไปด้วยความเรียบร้อย เหมาะสม สอดคล้องกับนโยบายและสั่งการของผู้บัญชาการทหารบก กรมส่งกำลังบำรุงในฐานะกรมฝ่ายเสนาธิการที่รับผิดชอบได้เชิญผู้แทนหน่วยที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมหารือร่วมพิจารณาความเหมาะสมในประเด็นต่างๆอย่างรอบด้าน รวมทั้งตรวจสอบความต้องการดังกล่าวกับข้อมูลสถานภาพและอายุการใช้งานของยานพาหนะแต่ละประเภทที่ กรมส่งกำลังบำรุงทหารบกและ กรมการขนส่งทหารบกได้รวบรวมข้อมูลแล้ว ผลการพิจารณาได้ให้ความสำคัญกับการสนับสนุนยานพาหนะประเภทที่ขาดอัตรา และมีความจำเป็นเร่งด่วนต่อการใช้ปฏิบัติภารกิจเป็นลำดับแรก เพิ่มเติมด้วยการจัดหายานพาหนะทดแทนของเดิมที่มีอายุการใช้งานนานเกินกว่า 20 ปี จากการพิจารณาข้างต้น ได้เห็นชอบให้จัดหายานพาหนะ สาย ขนส่ง สนับสนุนหน่วยต่างๆ ของกองทัพบก จำนวน 6 ประเภท ตามลำดับความเร่งด่วน ได้แก่ รถยนต์บรรทุกทุกปกติขนาดเล็ก(4x2) , รถยนต์บรรทุกทุกปกติขนาดเล็กใช้ในภูมิประเทศ แบบที่ 2 (4x4) , รถยนต์บรรทุกทุกปกติขนาดใหญ่ , รถโดยสารขนาดเล็กปรับอากาศ , รถตรวจการณ์ทั่วไปและรถเติมเชื้อเพลิงอากาศยาน

ในปีงบประมาณ 2558 กองทัพบกได้ดำเนินการแจกจ่ายยานพาหนะ สายขนส่ง ตามโครงการเช่ารถยนต์ สนับสนุนหน่วยขึ้นตรงกองทัพบก จำนวนทั้งสิ้น 93 คัน เป็น รถยนต์โดยสารขนาดเล็ก (ดีเซล) ขนาด 12 ที่นั่ง จำนวน 25 คัน, รถยนต์นั่งประจำหน่วย ขนาดปริมาตรกระบอกสูบไม่เกิน 1,600 ซีซี จำนวน 28 คัน และรถยนต์บรรทุก(ดีเซล) ขนาด 1 คัน ขนาดปริมาตรกระบอกสูบไม่เกิน 2,400 ซีซี ขับเคลื่อน 2 ล้อ แบบมีช่องว่างด้านหลังพลขับพร้อมหลังคาผ้าใบ จำนวน 40 คัน ซึ่งสามารถตอบสนองต่อความต้องการของหน่วยได้เป็นอย่างดี และช่วยประหยัดงบประมาณของกองทัพบกในการซ่อมบำรุง รวมทั้งสนับสนุนหน่วย

ได้เป็นอย่างมาก จึงเห็นชอบในการใช้แนวทางการเช่ารถยนต์ ตามประเภทยานพาหนะที่มีใช้งานแบบเชิงพาณิชย์ทั่วไป และจัดหายานพาหนะที่ไม่ได้ใช้งานแบบเชิงพาณิชย์ โดยสรุปสามารถแบ่งการดำเนินการจัดหาได้เป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ยานพาหนะที่จะดำเนินการเช่า จำนวน 4 ประเภท ได้แก่ รถยนต์บรรทุกปกติขนาดเล็ก (4x2) , รถยนต์บรรทุกปกติขนาดเล็ก ใช้ในภูมิภาค ประเภทที่ 2 (4x4), รถโดยสารขนาดเล็กปรับอากาศ และรถตรวจการณ์ทั่วไป
2. ยานพาหนะที่จะดำเนินการจัดหาตามปกติ(จัดซื้อ) จำนวน 2 ประเภท ได้แก่ รถยนต์บรรทุกปกติขนาดใหญ่ และรถเติมเชื้อเพลิงอากาศยาน

สรุปยอดยานพาหนะสายขนส่ง ที่ดำเนินการจัดหาปีงบประมาณ 2559 ที่จัดหาโดยวิธีการเช่า (ระยะเวลาเช่า 60 เดือน) จำนวน 4 รายการ รวมทั้งสิ้น 565 คัน ประกอบด้วย

1. รถยนต์บรรทุกปกติขนาดเล็ก (4x4) จำนวน 122 คัน
2. รถยนต์บรรทุกปกติขนาดเล็กใช้ในภูมิภาค ประเภทที่ 2 (4x4)จำนวน 308 คัน
3. รถโดยสารขนาดเล็กปรับอากาศ จำนวน 77 คัน
4. รถตรวจการณ์ทั่วไป จำนวน 58 คัน

การดำเนินการจัดหายานพาหนะ สายขนส่ง โดยวิธีการเช่าข้างต้น ได้ให้กรมการขนส่งทหารบกดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับรายละเอียดในการจัดทำบันทึกข้อตกลง (MOU) ร่วมกับบริษัท/ห้าง/ร้าน หรือผู้ประกอบการที่เป็นคู่สัญญากับกองทัพบก ภายใต้เงื่อนไขหรือข้อกำหนดที่เป็นไปตามความต้องการของกองทัพบกและกองทัพบกได้รับประโยชน์สูงสุด โดยใช้ประสบการณ์จากการดำเนินโครงการเช่ารถยนต์ สนับสนุนหน่วยขึ้นตรงกองทัพบก ประจำปีงบประมาณ 2558 ที่ผ่านมาก่อนแล้ว ทั้งนี้ในการดำเนินการเช่าใช้งบประมาณของกองทัพบกสนับสนุนเฉพาะในห้วงเดือนที่เหลือของปีงบประมาณ 2559 ภายหลังจากการดำเนินการวิธีจนถึงขั้นลงนามในสัญญา และได้รับมอบยานพาหนะเข้าคลังเรียบร้อยแล้ว สำหรับงบประมาณในส่วนที่เหลือในปีต่อไปตามสัญญาเช่า 5 ปี ให้เสนอไว้ในแผนงานประจำปี เพื่อให้สำนักปลัดบัญชาการกองทัพบกดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ในการเช่ายานพาหนะสายขนส่ง จำนวน 4 ประเภท ปีงบประมาณ 2559 ข้างต้น กรมการขนส่งทหารบกได้ดำเนินการโดยวิธีพิเศษ เป็นระยะเวลาเช่า 54 เดือน (เมษายน 2559 –

ตุลาคม 2563) เพื่อให้เป็นตามวงรอบงบประมาณประจำปี โดยมีเงื่อนไขและรายละเอียด ดังนี้

1. รถยนต์บรรทุกขนาดเล็ก แบบมีช่องว่างด้านหลังพลขับ เครื่องยนต์ดีเซล ปริมาตรความจุกระบอกสูบไม่น้อยกว่า 1,875 ซีซี พร้อมติดตั้ง GPS TRACKER ติดตั้งกล้องติดรถยนต์ (Car Camera) ติดตั้งหลังคาผ้าใบ สีตามมาตรฐานผู้ผลิตหรือสีตามที่ราชการกำหนด พร้อมเครื่องปรับอากาศ พิล์มกรองแสงและพ่นกันสนิม จำนวน 122 คัน
2. รถยนต์บรรทุกขนาดเล็ก แบบมีช่องว่างด้านหลังพลขับใช้ในภูมิภาค เครื่องยนต์ดีเซล ปริมาตรความจุกระบอกสูบไม่น้อยกว่า 2,950 ซีซี พร้อมติดตั้ง GPS TRACKER ติดตั้งกล้องติดรถยนต์ (Car Camera) ติดตั้งหลังคาผ้าใบ สีตามมาตรฐานผู้ผลิตหรือสีตามที่ราชการกำหนด พร้อมเครื่องปรับอากาศ พิล์มกรองแสงและพ่นกันสนิม จำนวน 308 คัน
3. รถยนต์ตรวจการณ์ทั่วไป เครื่องยนต์ดีเซล ปริมาตรความจุกระบอกสูบไม่น้อยกว่า 2,755 ซีซี พร้อมติดตั้ง GPS TRACKER ติดตั้งกล้องติดรถยนต์ (Car Camera) ติดตั้งหลังคาผ้าใบ สีตามมาตรฐานผู้ผลิตหรือสีตามที่ราชการกำหนด พร้อมเครื่องปรับอากาศ พิล์มกรองแสงและพ่นกันสนิม จำนวน 58 คัน
3. รถยนต์โดยสารขนาดเล็ก เครื่องยนต์ดีเซล ปริมาตรความจุกระบอกสูบไม่น้อยกว่า 2,982 ซีซี พร้อมติดตั้ง GPS TRACKER ติดตั้งกล้องติดรถยนต์ (Car Camera) ติดตั้งหลังคาผ้าใบ สีตามมาตรฐานผู้ผลิตหรือสีตามที่ราชการกำหนด พร้อมเครื่องปรับอากาศ พิล์มกรองแสงและพ่นกันสนิม จำนวน 77 คัน

โดยการเช่ารถยนต์ดังกล่าวได้รวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น ดังนี้ ค่าเช่ารถ ค่าบำรุงรักษารถ ค่าจดทะเบียนภาษีประจำปี ค่าระบบติดตาม GPS TRACKER ค่าประกันภัยอุบัติเหตุประเภทหนึ่ง ค่าประกันภัยตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถยนต์ พ.ศ. 2535 ค่าขนส่งภาษีมูลค่าเพิ่ม หรือภาษีอื่นใด และค่าใช้จ่ายอื่นใดอันจะมีขึ้นจากการเช่ารถ และในกรณีที่รถยนต์เช่าคันใดชำรุดหรือใช้งานไม่ได้ตามปกติไม่ว่าจะเกิดจากเหตุใด ผู้ให้เช่าจะต้องนำรถยนต์คันใหม่ที่มีขนาดและมีประสิทธิภาพเช่นเดียวกับรถยนต์ที่เช่า และมีสภาพเทียบเท่าหรือดีกว่าในเรื่องความนิยมในยี่ห้อรถยนต์ และราคาซื้อขายรถยนต์ในท้องตลาด มาเปลี่ยนให้ผู้เช่าทันทีที่ผู้ให้เช่าได้รับแจ้งจากผู้เช่าด้วยค่าใช้จ่ายของผู้ให้เช่าเองทั้งสิ้น ยางรถยนต์เมื่อครบระยะเวลา 2 ปี นับตั้งแต่วันส่งมอบ หรือเมื่อยางรถยนต์ผ่านการใช้งานมาแล้วทุกๆระยะ

40,000 กิโลเมตร หรือมีความลึกของดอกยางน้อยกว่า 3 มิลลิเมตร ผู้ให้เช่าจะต้องเปลี่ยนยางรถยนต์ให้ใหม่ แล้วแต่ว่าอย่างไรอย่างหนึ่งจะถึงก่อน และห้ามใช้ยางล้อดอกเต็มขาด ทั้งนี้รถยนต์ที่ทางราชการต้องการเช่า ต้องเป็นของใหม่ไม่เคยใช้งานมาก่อน ผลิตสำเร็จรูปจากโรงงานผู้ผลิต ถ้ารถยนต์คันที่เช่าไม่สามารถใช้งานได้ตามปกติในวันใดก็ตามหรือกรณีที่ผู้ให้เช่านำรถยนต์ที่เช่าไปบำรุงรักษา ผู้เช่าจะแจ้งให้ผู้ให้เช่าทราบ และผู้ให้เช่าจะต้องนำรถยนต์มาทดแทนภายใน 3 วัน นับถัดจากวันที่แจ้ง รถยนต์ที่ให้เช่าจะต้องติดตั้งระบบติดตามการใช้งานด้วย GPS TRACKER แบบ REAL TIME มีการบันทึกการใช้งานทุกๆ 1 นาที สามารถเรียกดูข้อมูลผ่านระบบอินเทอร์เน็ต และส่งรายงานการสรุปการใช้รถเป็นเอกสารให้ผู้เช่า ทราบทุกๆ 3 เดือน และระบบจะต้องบันทึกข้อมูลติดตามการใช้รถไว้ไม่น้อยกว่า 3 เดือน ต้องได้รับการรับรอง อุปกรณ์โทรคมนาคมจากสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ มีเซ็นเซอร์ตรวจจับการเบรกกะทันหัน เพื่อใช้เตือนกรณีรถเกิดอุบัติเหตุ มีเซ็นเซอร์ตรวจจับการเร่ง-ลดความเร็วกะทันหัน เพื่อให้ตรวจสอบพฤติกรรมรถที่อันตราย และในกรณีที่ถอดสายไฟออกจากอุปกรณ์ เครื่องยังคงทำงานได้ต่อไป ต้องสามารถเก็บบันทึกข้อมูลการเดินทางไว้ใน เมมโมรี่การ์ด ที่ติดตั้งอยู่ภายในกล่องในตัวรถด้วย

กรมส่งกำลังบำรุงทหารบก⁵ ได้ดำเนินการควบคุมและบันทึกการใช้งานของรถยนต์เช่าที่ได้แจกจ่ายไปยังหน่วยต่างๆ เป็นรายคัน ผลปรากฏว่ามีปริมาณการใช้โดยเฉลี่ยเกินกว่า 2,000 กิโลเมตรต่อเดือนต่อคัน ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นที่หน่วยต้องการมียานพาหนะสายขนส่งปฏิบัติงานธุรการซึ่งมีปริมาณงานมาก สนองตอบต่อภารกิจขอหน่วยได้เป็นอย่างดี

ในการศึกษาถึงความคุ้มค่าในการดำเนินการดังกล่าวสามารถพิจารณาตามแนวทางการประเมินความคุ้มค่าในการปฏิบัติภารกิจภาครัฐ⁶ โดยการประเมินความคุ้มค่าครอบคลุมประเด็นสำคัญใน 3 มิติ ได้แก่ มิติประสิทธิผล มิติประสิทธิภาพ และมิติผลกระทบ โดยพิจารณาได้ดังนี้

มิติประสิทธิภาพ สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดหายานพาหนะสายขนส่งสนับสนุน หน่วยในกองทัพบกได้จำนวนมากกว่าการซื้อและอยู่ในสภาพใหม่พร้อมใช้งานโดยต่อเนื่อง ตลอดจนพิจารณาด้านค่าใช้จ่าย ก็ใช้งบประมาณที่น้อยกว่าการจัดซื้อรวมทั้งสามารถลดงบประมาณด้านการปรนนิบัติบำรุงตามระยะเวลาและการซ่อมบำรุงอีกด้วย ทำให้หน่วยใช้มีความมั่นใจในสภาพของยานพาหนะเนื่องจากเป็นรถสภาพใหม่ทั้งยังมีการประกันอุบัติเหตุ โดยผู้ให้เช่าเป็นผู้รับผิดชอบในค่าใช้จ่ายอีกด้วย

มิติประสิทธิภาพ มีความสอดคล้องของการใช้งานงบประมาณของกองทัพบกที่มีอยู่อย่างจำกัดในการจัดหายานพาหนะสายขนส่งสนับสนุนหน่วยที่มีความต้องการได้มากกว่าการซื้อ จึงเป็นการใช้จ่ายงบประมาณอย่างประหยัดให้ได้ผลลัพธ์ที่มากกว่าอีกด้วย ตลอดจนมีการควบคุมการใช้งานและตรวจสอบเป็นรายคันได้อย่างต่อเนื่องอีกด้วย

มิติด้านผลกระทบ มีผลกระทบในด้านที่ดีต่อหน่วยใช้เป็นอย่างมากที่ไม่ต้องมียานพาหนะงดใช้งานจอดอยู่ที่หน่วยเป็นภาระในการเสนอของบประมาณการซ่อมบำรุงหรือรอชิ้นส่วนซ่อม หน่วยจึงสามารถปฏิบัติงานด้านธุรการได้อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งมีผลดีต่อภาพลักษณ์ของกองทัพบกเกิดความเชื่อมั่นของประชาชนว่ากองทัพบกมีความพร้อมในการปฏิบัติในทุกภารกิจที่ดีกว่าการใช้อยานพาหนะที่อยู่ในสภาพที่เก่าเนื่องจากใช้งานมานาน ตลอดจนมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยกว่ารถสภาพเก่าอีกด้วย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายระหว่างการเช่ารถยนต์ และการซื้อรถยนต์ (ภายในระยะเวลาการใช้งานที่เท่ากัน) และการเปรียบเทียบ ข้อดี ข้อเสียของการจัดหารถยนต์ พบว่า การจัดหารถยนต์โดยวิธีการเช่าแทนการซื้อ จะใช้งบประมาณที่ต่ำกว่ามาก แต่ได้รถยนต์มาใช้ในจำนวนที่ต้องการ โดยผู้ให้เช่าได้รวมค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เช่น ค่าปรนนิบัติบำรุง, ค่าซ่อมแซม และค่าประกันภัยไว้ในวงเงินดังกล่าวแล้ว ทำให้ กองทัพบก สามารถลดภาระด้านงบประมาณในการส่งกำลังและซ่อมบำรุงยานพาหนะสายขนส่งได้เป็นจำนวนมาก รวมทั้งมีรถใหม่พร้อมใช้งานตลอดระยะเวลาการเช่า ดังนั้น จึงมีความเหมาะสม และความคุ้มค่าในการจัดหาโดยวิธีการเช่า ตามเงื่อนไขที่สำนักงบประมาณได้กำหนดไว้ สำหรับ

จำนวนรถยนต์ที่จะพิจารณาจัดหาโดยวิธีการเช่าควรเป็นไปตามขีดความสามารถในการสนับสนุนงบประมาณของกองทัพบกต่อไป

สรุปได้ว่าการจัดหายานพาหนะสายขนส่งของกองทัพบกโดยวิธีการเช่ามีความจำเป็นและดีกว่าการจัดหาโดยวิธีจัดซื้อ แต่จากการที่กองทัพบกมีงบประมาณจำกัดและให้เกิดความคุ้มค่าสูงสุดจึงควรพิจารณาถึงปริมาณการใช้นยานพาหนะสายขนส่ง และความสำคัญของภารกิจมาประกอบการพิจารณาว่าควรจัดหายานพาหนะสายขนส่งด้วยวิธีการเช่าสนับสนุนหน่วยใดบ้าง เช่นกองบัญชาการของหน่วยระดับกรมขึ้นไป หน่วยที่ปฏิบัติงานด้านความมั่นคงภายใน หน่วยที่มีภารกิจสนับสนุนการเคลื่อนย้ายเป็นส่วนรวม หน่วยที่ปฏิบัติภารกิจด้านการช่วยเหลือประชาชนหรือหน่วยที่ต้องปฏิบัติงานร่วมกับส่วนราชการพลเรือน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

¹อดุลย์ จาตุรงค์กุล. การจัดซื้อ,ปรับปรุงครั้งที่ 4,โรงพยาบาลย ธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.อรุณ บริรักษ์. 2550. กรณีศึกษา : การบริหารงานจัดซื้อใน ประเทศ,เล่มที่ 1,พิมพ์ครั้งที่ 1,โรงพยาบาลไอทีแอล เทรด มีเดีย จำกัด, กรุงเทพฯ , 2547.

²พนิดา ประยงค์. ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการจัดซื้อจัดหาพัสดุกับ ประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดหาพัสดุ ในโรงพยาบาลของรัฐแห่งหนึ่งสังกัดกรุงเทพมหานคร. นักศึกษาหลักสูตรธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์มหาวิทยาลัยคริสเตียน; 2556.

³สุนันทา จันทราสา, พันเอกหญิง. แนวทางการส่งกำลังและซ่อมบำรุง เฮลิคอปเตอร์ใช้งานทั่วไปแบบ 1 ของกองทัพบก [เอกสารวิจัยส่วนบุคคล]. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยการทัพบก ชุดที่ 52; 2550.

⁴นรงค์ฤทธิ์ สุวรรณภักดิ์, พันเอก. แนวทางการจัดหายานพาหนะสายขนส่ง ของกองทัพบก โดยวิธีการเช่า; 2558.

⁵หนังสือกระทรวงการคลังที่ กค 0409.6/ว 88 อัตราค่าเช่ารถยนต์มาใช้ใน ราชการ. ลงวันที่ 11 ธันวาคม 2550.

⁶หนังสือราชการกระทรวงกลาโหมที่ 0444.5/2557. โครงการเช่ารถเพื่อใช้ งานในราชการกองทัพบก. ลงวันที่ 16 กรกฎาคม 2557.

⁷หนังสือราชการกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในที่ นร 5104/174. ขออนุมัติหลักการเช่า รถยนต์จากเอกชนมาใช้ในราชการของกองอำนวยการรักษาความ มั่นคงภายใน. ลงวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2557.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ยศ ชื่อ พันเอก กิตติพงษ์ สัจจกุลนุกิจ

วัน เดือน ปี เกิด 9 ธันวาคม 2509

ประวัติสำเร็จการศึกษา

- พ.ศ. 2534 โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
- พ.ศ. 2537 หลักสูตรชั้นนายร้อย โรงเรียนทหารขนส่ง กรมการขนส่งทหารบก
- พ.ศ. 2539 หลักสูตรชั้นนายพัน โรงเรียนทหารขนส่ง กรมการขนส่งทหารบก
- พ.ศ. 2545 โรงเรียนเสนาธิการทหารบก ชุดที่ 80
- พ.ศ. 2559 หลักสูตรปลัดบัญชาธิบดีบริหาร

ประวัติการทำงาน

- พ.ศ.2534 – 2536 ผู้บังคับหมวด กองร้อยทหารขนส่ง รยบ.เบา
กองพันทหารขนส่งที่ 1 กรมทหารขนส่งรักษาพระองค์
- พ.ศ. 2536 – 2539 ผู้บังคับกองร้อยทหารขนส่ง รยบ.หนัก กองพันทหารขนส่ง
ที่ 2 (ผสม) กรมทหารขนส่งรักษาพระองค์
- พ.ศ. 2539 – 2543 นายทหารฝ่ายยุทธการและการฝึก กองพันทหารขนส่งที่ 2 (ผสม)
กรมทหารขนส่งรักษาพระองค์
- พ.ศ. 2545 ประจำ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก
- พ.ศ. 2552 – 2555 ผู้บังคับกองพันนักเรียน โรงเรียนทหารขนส่ง
กรมการขนส่งทหารบก
- พ.ศ.2559 หัวหน้ากองงบประมาณ กรมการขนส่งทหารบก

ตำแหน่งปัจจุบัน

- พ.ศ.2559 – ปัจจุบัน หัวหน้ากองธุรการ ศูนย์การเคลื่อนย้ายกองทัพบก